

EL LENGUATGE

El saltiró de la cardina

Amb el sufix *-i* (femení, *-ina*) hem obtingut noms derivats d'altres noms, amb un valor primitivament diminutiu, com *espasi, flautí, tamborí, barretina, paperina*, etc. (procedents de *espasa, flauta, tambor, barret i paper*), i alguns adjectius derivats de noms, especialment gentilicis (usats també com a substantius), com *maragdi, diamanti, boví*, etc. (procedents de *maragada, diamant i bou*), i *mallorquí, menorquí, tortosí, alacantí, barceloní*, etc. Però aquest sufix no sembla apte per a l'obtenció de noms o adjectius derivats de verbs —és a dir, que designen qui realitza l'acció d'un verb o que indiquen que (algú o alguna cosa) la realitza. Com a mots d'aquesta formació, trobem únicament, com a casos excepcionals, *ballari i dansari* (el segon dels quals no figura al Diccionari Fabra), i d'altra banda, respecte al primer, Coromines diu que «és un mot un poc suspecte de castellanisme (alguna cita d'escriptors en Alcover-Moll), car generalment l'he sentit en la forma *ballaró*». En castellà, efectivament, bé que aquest sufix, per a l'obtenció de mots o adjectius relacionats amb l'acció d'un verb, no ha estat pas gaire productiu, ultra les formes corresponents a les que hem esmentat del català, tenim, si més noi, «saltarin», «cantarin» i «andarín».

Com que el verb *anar* del català difereix del corresponent del castellà «andar» tant per la forma com pel significat, el seu derivat «andarín» no ha tingut cap plataforma per a introduir-se en la nostra llengua. En els altres dos casos, en canvi, *saltar i cantar*, com que són formes comunes i amb un mateix significat en totes dues llengües, no és gens estrany que més d'un s'hagi deixat influir pel model dels adjectius castellans procedents d'aquests verbs i faci ús de les formes «saltari» i «cantari», que podem qualificar, per tant, de barbarismes. És cert que només els trobem en certa mena de textos, de caràcter més aviat retòric. Els nostres adjectius correctes derivats de *saltar i cantar* són *saltador i cantador o cantaire*, a part, és clar, dels que es pugui obtenir d'altres verbs amb la mateixa significació, com *saltironant* de *saltironar*. Algú ha cregut trobar un bon equivalent del castellà «saltarin» en la forma *saltiró*, i no vacil·la a dir, així, «Quina noia més saltirona!». Però *saltiró* és exclusivament una forma substantiva, significat «salt petit», i que, no té forma del femení.

Albert Jané